

Organisace soudů.

(JUDr. Karel Loula, vrch. odb. rada v min. spravedlnosti.)

65. Zřízení a organisace německých soudů v Protektorátu.

Dále otištěné nařízení vyšlo v čísle 71 Říšského zákoníku, vydaném dne 15. dubna 1939. Podle § 3 nařízení ze dne 3. dubna 1939, Říš. Zák. I, str. 704, o právních předpisech Říše pro území Protektorátu Čechy a Morava, nabylo účinnosti dnem 16. dubna 1939. Nařízení podepsáno je v první řadě říšským ministrem spravedlnosti, v druhé řadě říšským ministrem vnitra. Otištěné české znění je oficiálním překladem, otištěným v čís. 101 Úředního listu z 3. května 1939 na str. 1265 a násl.

Srov. poznámky u čl. 2 výnosu Vůdce a říšského kancléře ze 16. března 1939, otištěného vpředu.

Nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, Říš. Zák. I, str. 752.

Na základě výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 (říšský zák. I, str. 485) se nařizuje:

Článek I.

Organisace soudnictví.

§ 1.

(¹) K výkonu německého soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava zřizují se
německý vrchní zemský soud v Praze,
německé zemské soudy v Brně a v Praze,
německé úřední soudy v Českých Budějovicích, v Brně, Německém Brodě, Jičíně, Hodoníně, Jihlavě, Moravské Ostravě, Olomouci, Pardubicích, Plzni, Praze a Strakonících.

(²) Německé soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava vykonávají dále říšský soud a lidový soudní dvůr.

Podle § 12 německého zákona o soudní organizaci z 27. ledna 1877 (ve znění novely z 22. března 1924) vykonává se řádné spor-

né soudnictví úředními soudy, zemskými soudy, vrchními zemskými soudy a říšským soudem (k tomu srv. § 13 cit. zák., z něhož plyne, že řádným sporným soudnictvím se rozumí nejen občanské věci sporné, nýbrž i věci trestní). Na tuto úpravu navazuje úprava německého soudnictví v Protektorátu.

Lidový soudní dvůr byl zaveden v r. 1935.

O organizaci říšskoněmeckých soudů lze pro srovnání stručně uvést toto:

U úředních soudů je svěřeno rozhodování samosoudci, po případě kmetskému soudu (srv. §§ 22 a další org. zák.).

Zemské soudy fungují jako civilní a trestní komory ve sboru 3 soudců (viz §§ 59 a další org. zák.).

Vrchní zemské soudy vykonávají soudnictví v civilních a trestních senátech složených ze tří soudců (viz §§ 115 a násl. org. zák.).

Říšský soud je nejvyšším soudem pro celou Německou říši a to jak ve věcech civilních, tak trestních a rozhoduje v pětičlenných senátech.

Místní, věcná a funkční příslušnost je upravena obdobně jako u soudů Protektorátu.

Lidový soudní dvůr se skládá ze dvou soudců z povolání a tří přísedících laiků a je příslušný pro některé trestné činy, zejména trestné činy spáchané proti státu nebo jeho ústavním činitelům.

§ 2.

(¹) Německé soudy uvedené v § 1, odst. 1 tvoří obvod německého vrchního zemského soudu v Praze.

(²) K obvodu německého zemského soudu v Brně patří německé úřední soudy ležící na Moravě, k obvodu německého zemského soudu v Praze německé úřední soudy ležící v Čechách.

§ 3.

Přidělují se:

1. úřednímu soudu v Českých Budějovicích obvod krajských soudů v Českých Budějovicích a v Táboře,
2. úřednímu soudu v Brně obvod krajského soudu v Brně,
3. úřednímu soudu v Německém Brodě obvod krajského soudu v Kutné Hoře,
4. úřednímu soudu v Jičíně obvod krajských soudů v Jičíně a v Mladé Boleslavi,
5. úřednímu soudu v Hodoníně obvod krajského soudu v Uher-
ském Hradišti,
6. úřednímu soudu v Jihlavě obvod krajského soudu v Jihlavě,
7. úřednímu soudu v Moravské Ostravě obvod krajského soudu v Moravské Ostravě,
8. úřednímu soudu v Olomouci obvod krajského soudu v Olomouci,

9. úřednímu soudu v Pardubicích obvody krajských soudů v Chrudimi a v Hradci Králové,
 10. úřednímu soudu v Plzni obvod krajského soudu v Plzni,
 11. úřednímu soudu v Praze obvod krajského soudu v Praze,
 12. úřednímu soudu ve Strakonících obvody krajských soudů v Klatovech a v Písku.

§ 4.

U každého německého soudu v Protektorátu Čechy a Morava se zřizuje státní zastupitelství.

Toto ustanovení je v souhlase s § 141 org. zák., podle něhož je u každého soudu zřízeno jedno státní zastupitelství.

§ 5.

Ríšský ministr spravedlnosti může zříditi pobočky německých soudů a státních zastupitelství a naříditi, aby se soudní dny a roky konaly mimo sídlo soudu.

Článek II.

Rozsah soudnictví.

§ 6.

(¹) Německému soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava podléhají němečtí státní příslušníci.

(²) Osoby, které nejsou německými státními příslušníky, podléhají německému soudnictví pro trestné činy,

1. o kterých platí německé trestní právo,
2. které se stíhají soukromou žalobou, jestliže soukromou žalobu vznese německý státní příslušník.

(³) Jinak podléhají osoby, které nejsou německými státními příslušníky, soudní pravomoci Protektorátu, pokud není založeno zákonnými předpisy německé soudnictví.

Německé trestní právo bylo zavedeno všeobecně pro trestné činy uvedené v § 15 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, Říš. Zák. I, str. 754 (otištěno dále).

§ 7.

Pokud nejsou stanoveny odchylky, jest německé soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava v poměru k soudům v Protektorátu výlučné.

Podle tohoto ustanovení je v Protektorátu Čechy a Morava německé soudnictví výlučné; to znamená, že věci, které podle nařízení jsou přikázány německým soudům, nemohou býti přivedeny před soudy Protektorátu. Pokud jde zejména o občanské věci sporné, nebylo by ani přípustné, aby strany se předem dohodly na úmluvě o prorogaci soudů Protektorátu ve věci, která by

příslušela před německý soud (arg. § 104 jur. n.). O prorogaci soudů Protektorátu mlčky viz vysvětlivky k nařízení o výkonu soudnictví v občanských věcech právních (otištěno dále); na tuto výjimku odkazují slova »pokud nic odchylného není stanoveno«.

Článek III.

Výkon soudnictví.

§ 8.

Německé soudy v Protektorátu Čechy a Morava nalézají právo jménem Německého národa.

§ 9.

(¹) Pro německé justiční úřady v Protektorátu Čechy a Morava platí

1. německý zákon o organizaci soudů s výjimkou §§ 23, 71, 95 až 104, 119; příslušnost a řízení komor pro obchodní věci se určuje podle předpisů dosavadního práva o obchodních senátech krajských soudů;

2. zákon o příslušnosti soudů se změnami soudního rozdělení ze dne 6. prosince 1933 (říšský zák. I, str. 1037);

3. nařízení k jednotné úpravě soudní organizace ze dne 20. března 1935 (říšský zák. I, str. 403);

4. zákon o rozdělení prací u soudů ze dne 24. prosince 1937 (říšský zák. I, str. 1286);

(²) Německé justiční úřady v Protektorátu Čechy a Morava spravují se podle předpisů v Říši všeobecně platných.

V bodě 1, odst. 1 citované paragrafy org. zák. upravují:

§ 23 příslušnost úředních soudů v obč. věcech sporných,

§ 71 příslušnost civilních komor zemských soudů v obč. věcech sporných,

§§ 95—104 příslušnost komor pro věci obchodní u zemských soudů,

§ 119 příslušnost vrchních zemských soudů v občanských věcech sporných,

V bodě 2 cit. zák. upravuje zvláště příslušnost soudů ve věcech zahájených v případech, kdy dojde ke změně soudních obvodů nebo ke zrušení soudu.

V bodě 3 uvedené nařízení bylo vydáno na základě čl. 5 zákona o převodu věcí justiční správy na Říši (zák. z 16. února 1934, říšského zák. I, str. 191) a řeší se jím některé otázky se zřetelem na to, že správa věcí justičních byla převedena na Říši.

K bodu 4: tento zákon upravuje v 6 paragrafech rozdělení prací u soudů (roční rozvrh práce).

§ 10.

(¹) Soudcovský úřad, úřad státního zástupce, jakož i činnost notáře a právního zástupce, mohou vykonávat jen osoby, které jsou

způsobilé k úřadu soudcovskému. Němečtí státní příslušníci, kteří podle dosavadních předpisů úspěšně vykonali soudcovskou, notářskou nebo advokátní zkoušku v Protektorátu Čechy a Morava, mají způsobilost k soudcovskému úřadu.

(²) Kdo je způsobilý k výkonu německého soudcovského úřadu v Protektorátu Čechy a Morava, má způsobilost k soudcovskému úřadu také v ostatním říšském území; kdo jí tam nabyt, je způsobilý k výkonu soudcovského úřadu také v Protektorátu Čechy a Morava.

§ 11.

(¹) Na úřednické zaměstnance justiční u německých justičních úřadů v Protektorátu Čechy a Morava se vztahují předpisy platící pro bezprostřední říšské úředníky.

(²) Pro ostatní justiční zaměstnance u německých justičních úřadů platí sazebníky vydané pro zaměstnance ve veřejné službě.

§ 12.

V Protektorátu Čechy a Morava zřídí se němečtí notáři. Na ně se vztahuje říšský notářský řád a předpisy vydané k jeho doplnění.

§ 13.

(¹) Před německými soudy v Protektorátu Čechy a Morava mohou vystupovati jen ti právní zástupci, kteří jsou u některého z těchto soudů připuštěni. V řízení u úředních soudů a jako obhájci mohou vystupovati právní zástupci připuštěni u německého soudu mimo Protektorát bez zvláštního připuštění podle věty 1.

(²) Říšský ministr spravedlnosti může zmocnit právní zástupce, kteří mohou zastupovati před soudy Protektorátu, aby zastupovali a obhajovali osoby neněmecké státní příslušnosti před německými soudy v Protektorátu. Zmocnění jest odvolatelné.

(³) Pro právní zástupce připuštěné u německého soudu v Protektorátu Čechy a Morava platí přiměřeně říšský advokátní řád a předpisy vydané k jeho doplnění.

Předpokladem pro oprávnění k výkonu advokacie podle německého advokátního řádu je, aby osoba, která dosáhla způsobilosti k výkonu advokacie, byla k jejímu výkonu příslušným úřadem připuštěna. Připuštění platí vždy pro určitý soud, nevylučuje však zastupování i před jinými soudy; podrobnosti ustanovují §§ 4 a násl. něm. adv. řádu (nov.).

Německý adv. řád platí jen pro právní zástupce připuštěné před německými soudy, nikoliv tedy i pro právní zástupce, kteří mohou zastupovati před soudy Protektorátu a obdrželi zmocnění podle odstavce 1, věta 1. Protože ustanovení odstavce 3 je zcela všeobecné a nečiní žádné výjimky, platí pro právní zástupce připuštěné před německými soudy zejména i ustanovení § 41, že advokáti připuštěni v obvodu vrchního zemského soudu v Praze tvoří advokátní komoru.

§ 14.

Před německými justičními úřady v Protektorátu Čechy a Morava platí

1. nařízení vydaná k zavedení předpisů o nákladech v sudetoněmeckých územích ze dne 30. listopadu 1938 (říšský zák. I, str. 1684).
2. poplatkový řád pro svědky a znalce ze dne 21. prosince 1925 (říšský zák. I, str. 471).

Článek IV.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 15.

(¹) Až do konečného jmenování jsou úředníci jmenováni na odvolání.

(²) Říšský ministr spravedlnosti může ustanoviti německé notáře nejprve předběžně a odvolatelně a připustiti právní zástupce u německých soudů předběžně a odvolatelně.

§ 16.

Jmenování soudního úředníka na odvolání není v odporu s výkonem soudcovského úřadu a se zastáváním předsednictví u soudů. Předsednictví mohou zastávati také soudcové pomocní.

§ 17.

Říšský ministr spravedlnosti vydá potřebné předpisy k provedení, zavedení a doplnění tohoto nařízení.